

NUORTEN AKATEMIA

IDEALABORATORIO
Oppilaat mukaan
koulutoiminnan kehittämiseen

www.omavalinta/materiaalit

”Helppo tapa saada oppilaiden ääni kuuluviin.”

1 MIKÄ ON IDEALABORATIOA?

Idealaboratio on työpaja, jossa nuoret pääsevät itse ideoimaan koulun toimintakulttuuria. Työpaja on suunniteltu 15-60 hengelle ja ideointi tapahtuu 4-5 oppilaan ryhmissä. 60-90 minuuttia kestävä työpajan päätteeksi nuoret esittelevät suunnitelmansa koulun henkilökunnalle ja kunnan edustajille.

Tässä käsikirjoituksessa työpaja keskittyy koulupäivän liikunnallistamiseen ja kouluruoan kehittämisen ympärille. Jokaiselta ryhmältä kerätään 15 ideaa kouluruokailun kehittämiseen ja ideoista valitaan kolme parasta. Ryhmiltä kerätään myös 20 liikkumisideaa, joista yhtä jalostetaan pidemmälle. Konsepti on yhtä lailla sovellettavissa eri teemoihin ja ideoiden jalostamisen voi haluttaessa viedä pidemmälle tai jättää pois kokonaan.

Tässä käsikirjoituksessa ennen työpajaa järjestetään sähköinen ennakkokysely koululla. Kyselyyn vastataan luokissa älypuhelimilla tai tabletilla. Kyselyn tavoitteena on osallistaa koko koulu ja tutustuttaa nuoret hyvinvointiteemaan. Kyselyn tulokset kootaan ja esitellään ideointilaboratoriossa.

Idealaboratiorit ovat osa Nuorten Akatemian Oma valinta -hanketta, jossa nuoret ympäri Suomen pääsevät kehittämään koulunsa toimintakulttuuria. Sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama hanke vastaa uuden opetussuunnitelman perusteisiin, jotka haastavat koulut ottamaan nuoret mukaan koulutoiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin

ENNEN TYÖPAJAA

- ✓ Varaa tila
- ✓ Kutsu oppilaat tilaisuuteen
- ✓ Kutsu opettajia, rehtori, keittiöhenkilökunta, terveydenhoitaja, sekä muuta henkilökuntaa työpajan päätteeksi pidettävään kuulemistilaisuuteen.
- ✓ Toteuttaa sähköinen ennakkokysely

Työpajan kulku

ESITTELY

Esittele aluksi itsesi ja kerro oppilaille, mitä varten työpaja järjestetään ja mitä tuloksia työpajalta toivotaan. Käy läpi myös työpajan aikataulu.

LÄMMITTELY

Ennen jakautumista ryhmiin, oppilaat tutustutetaan teemaan lyhyellä lämmittelyllä. Lämmittelyn tavoitteena on herätellä ajatuksia työpajan teemojen tiimoilta ja näin helpottaa ideointia. Voit käyttää omavalintaisia lämmittelyleikkejä tai alla kuvailtuja esimerkkejä.

Liikkeellä äänestäminen

Oppilaat muodostavat piirin. Ohjaaja kysyy kysymyksen ja oppilaat vastaavat liikkeellä: jos vastaus on kyllä, oppilaat menevät kyykkyy, jos vastaus on ei, oppilaat pyörähtävät ympäri.

Esimerkkikysymyksiä:

- Tulitko pyörällä kouluun?
- Syötkö lähes päivittäin koulussa välipalan?
- Käytkö päivittäin välitunnilla ulkona?

Jana

Työpajan ohjaaja pyytää oppilaita vastaamaan kysymykseen muodostamalla janan. Ohjaaja voi kysyä esimerkiksi "kuinka pitkä koulumatka sinulla on?" ja ohjeistaa, että luokan toiseen päähän menee se, jolla on kaikkein pisin koulumatka, ja luokan toiseen päähän se, jolla on kaikkein lyhyin koulumatka. Muut menevät järjestykseen näiden ääripäiden väliin. Ohjaaja voi kiertää kyselemässä oppilailta matkojen pituuksia ja auttaa janaan järjestäytymisessä.

Kun janaan ollaan päästy, ohjaaja pyytää oppilaita keskustelemaan hetken vierustoverin kanssa teemaan liittyvästä kysymyksestä, esimerkiksi "millä tavoin kuljet yleensä koulumatkan?". Ohjaaja kysyy muutamalta parilta, mitä he keskustelivat.

Esimerkkikysymyksiä:

Janakysymys: Kuinka pitkä on koulumatka?

Keskustelu vierustoverin kanssa: Millä tavoin kuljet yleensä koulumatkan?

Janakysymys: Kuinka monta tuntia viikossa harrastat liikuntaa?

Keskustelu vierustoverin kanssa: Mikä motivoi sinua liikkumaan?

Janakysymys: Kuinka usein syöt koululounaan?

Keskustelu vierustoverin kanssa: Mikä on parasta kouluruoassa?

"Parasta meidän koulussa on pitkät välitunnit, jolloin pääsemme liikuntasaliin."

RYHMIIN JAKO

Ideaali ryhmäkoko on 4-5 oppilasta/ryhmä. Ideointia helpottaa, jos ryhmän jäsenet tuntevat toisensa entuudestaan. Oppilaat voidaan jakaa ryhmiin suoraan lämmittelytehtävän janalta, tai oppilaita voidaan pyytää muodostamaan jana esimerkiksi luokka-asteen tai luokan mukaan.

TEEMAN KÄSITTELY JA IDEOINTI

Ideointivaiheen aluksi esitellään koulussa tehdyn ennakkokyselyn tulokset. Tämän tarkoituksena on näyttää työpajaan osallistuville, mitä kehitysehdotuksia koko koulu pitää tärkeänä.

Itse ideointi rakentuu lyhyille ryhmien välisille kilpailuille ja ideoiden jalostamiselle.

(Käytä tässä apuna ideointipohjaa.)

1. Ensin ryhmät kilpailevat siitä, mikä ryhmä keksii nopeimmin 15 ideaa kouluruokailun kehittämiseksi. Ideoita tulee keksiä kolmessa kategoriassa: (a) kouluruoka, b) kouluruokalan viihtyisyys ja c) välipala. Lisäksi oppilaat täyttävät jokaisessa kategoriassa 'kehuboksin', eli kertovat, mikä kouluruokailussa on jo hyvällä mallilla. Kilpailun voittajat voidaan palkita esimerkiksi purkalla.

Kilpailun jälkeen jokainen ryhmä äänestää omista ideoistaan kolme parasta, eli yhden/kategoria. Ryhmät lukevat parhaat ideansa ääneen.

2. Toinen kilpailu koskee koulupäivän liikunnallistamista. Ryhmät kilpailevat siitä, mikä ryhmä keksii nopeimmin 20 ideaa koulupäivän liikunnallistamiseksi. Ideoita tulee keksiä neljässä kategoriassa: a) oppitunti, b) välitunti, c) koulumatka ja d) kerhotoiminta. Lisäksi oppilaat täyttävät jokaisessa kategoriassa 'kehuboksin', eli kertovat, mikä koulupäivän liikunnallistamisessa on jo hyvällä mallilla. Kilpailun voittajat voidaan palkita esimerkiksi purkalla.

Kilpailun jälkeen jokainen ryhmä äänestää omista ideoistaan parhaan.

3. Jokainen ryhmä alkaa kehittää parasta liikkumisideaansa.

Kysymyksinä "Mitä/Missä/Milloin/Kenelle?"

"Miten saada nuoret mukaan idean toteutukseen?"

"Mistä tietää, että idea on onnistunut?"

"Miten innostaa mahdollisimman moni osallistumaan?"

"Miten teknologiaa voitaisiin yhdistää toimintaan?"

Ideoinnin lomassa on hyvä pitää noin viiden minuutin mittainen tauko tai taukojumppa, esimerkiksi ensimmäisen ja toisen osion välissä.

”Työpaja
huipentuu
oppilaiden
ideoiden
esittelyyn.”

IDEOIDEN ESITTELY

Työpaja huipentuu kuulemistilaisuuteen, jossa koulun opettajia, rehtori, keittiöhenkilökunnan edustajia sekä muuta koulun henkilökuntaa tulevat paikalle kuulemaan oppilaiden kehitysideoita. Jokaisella ryhmällä on muutama minuutti aikaa esitellä kolme parasta kouluruokailuideaansa, parhaan liikkumisideaansa sekä kehunsa. Tämän jälkeen koulun henkilökunta kommentoi ideoita ja paikallaolijat käyvät avointa keskustelua ideoista ja niiden toteuttamisesta.

KIITOS JA DIPLOMI

Työpajan päätteeksi ohjaaja kiittää osallistujia ja jakaa oppilaille diplomit.

TYÖPAJARUNKO

Kokonaiskesto	90 min
Esittely	5 min
Lämmittely ja ryhmiin jako	10 min
Teeman käsittely, ideointi ja tauko	45 min
Ideoiden esittely ja kuvaus	20 min
Kiitos ja diplomi	5 min

LIITTEET

IDEALABORATORION ENNAKKOKYSELY
LEHDISTÖTIEDOTE
AAMUNAVAUS
IDEOINTIPOHJA
DIPLOMI